

Oponentský posudek diplomové práce

Téma práce: Kultivace lidství jako úkol výchovy

Autorka práce: Bc. Edita Vovsíková, Dis.

Obor studia: Pedagogika volného času

Téma předložené práce spadá do oboru studia. Práce je pokusem teoreticky představit výchovu jako možný nástroj kultivace člověka. Autorka vycházela ze zdrojů, jež lze zařadit především do oblastí filosofie výchovy a pedagogika. Text práce prozrazuje nedostatky formální (1), jazykově-stylistické (2) i obsahové (3). Protože je mým úkolem jakožto oponenta poukázat především na nedostatky a slabiny práce, dovoluji si popsat ty podle mého úsudku nejzávažnější:

(1) *Co do formy vykazuje práce zřetelný kompilační styl*, tj. výrazně vyšší podíl přejatých myšlenek a (citovaných) textů na úkor vlastních autorčiných vyjádření. Autorka se sice pokusila na konci každé kapitoly o jakési shrnutí, to je ale s ohledem na příslušnou kapitolu vždy jen velmi stručné – krátký odstaveček, který čtenáře nepřesvědčuje o tom, že je vlastním solidnějším vyhodnocením. V podstatě stejný ráz má i závěr práce, a to považuji za zásadní nedostatek, protože se jedná o práci diplomovou, která má prokázat, že student(ka) dokáže nejen zdařile kompilovat a parafrázovat, ale rovněž samostatně a kriticky uvažovat a adekvátně to vyjádřit vlastními slovy.

(2) *Ze stylistického hlediska je text průměrný*, vyskytují se v něm neobratné, příp. neadekvátní formulace (uvádím ty nejnápadnější): „Pokud tuto linku převedeme do kruhu, jeví se to – jako možnost skvěle fungující skutečnosti.“ (s. 7); „Tento nárok přebírá škola a jako hlavní svůj smysl si stanovuje přípravu člověka na svou budoucí profesi.“ (s. 17); „Filosofie výchovy... se zabývá smyslem a účelovostí výchovy...“ (s. 18); „...rodina prodělává naprostou proměnu, která... pozměňuje funkčnost téhle instituce.“ (s. 43); „Člověk předčí všechny ostatní tvory... dokáže si mnoho věcí stvořit.“ (s. 54); „Platón vypodobňuje rozdíl...“ (s. 64); „Etická moudrost se nevzala z ničeho...“ (s. 66). Čtenáře překvapí i hrubé gramatické chyby: „...jednání člověka... je lidský.“ (s. 10); „vhodně způsobem provádět“ (s. 38); „Osoby jsou... zajati.“ (s. 65). Spolu s překlepy (2x na s. 17; 3x na s. 64) se ovšem jedná o řídký jev.

(3) Za cíl práce si autorka zvolila „definovat významné rysy výchovy podporující kultivaci lidství“, s tím, že „[m]etodou bude analýza odborných textů z oblasti filosofie, filosofie výchovy, pedagogiky a výchovy v oblasti etiky.“ (s. 8). K tomu si dovoluji poznamenat, že právě omezení metody na pouhou analýzu je pro práci typické a souvisí s výše zmíněným hlavním formálním nedostatkem (kompilačním stylem). Kromě toho může náročnější a kriticky uvažující čtenář důvodně namítnout: pouhá analýza nestačí, bylo třeba, aby se autorka pokusila také o vlastní, kritické a argumentačně podložené vyhodnocení (vždyť jde o práci diplomovou!). Hlavní obsahový nedostatek práce spočívá v tom, že autorka naplnila zvolený cíl jen velmi rámcově, tj. ve zmíněných shrnujících odstavcích (na konci každé kapitoly) *nijak „analýzou“ získané poznatky s ohledem na zvolený cíl dílčím způsobem nevyhodnotila – a v závěru se nepokusila ani o žádné stručné závěrečné vyhodnocení*. Konkrétně řečeno: *čtenář v závěru nenajde žádné jasné definice významných rysů výchovy podporující lidství*. Co se týká klíčového pojmu „lidství“ autorka podle mého úsudku navíc hned v prvním shrnujícím odstavci čtenáře překvapila poněkud rozpornými tezemi. Nejdříve tvrdí: „Lidstvím se dá označit *to, co dělá člověka člověkem*.“ Hned vzápětí však tvrdí, „že nám [lidství] *chybí* – o to víc je pro nás vzácnější.“ (s. 11, kurziva Šimek). Logicky uvažující čtenář je v rozpacích. Mám za to, že tento příklad určité rozpornosti odráží hlubší rozpornost v koncepci celé práce: autorka kultivaci lidství (kterou ovšem nazývá někdy „polidšťování“ někdy „humanizace“) chápe jako „posun od člověka reálného k člověku ideálnímu.“ (tamtéž). Nikde však jasně a explicitně neobjasňuje, zda je tento ideál dán pouze antropocentricky (což by odpovídalo koncepci E. Finka, s. 61), anebo teocentricky (což koresponduje s koncepcí Komenského, s. 56). Čtenář i v závěru marně hledá alespoň náznak vlastního autorčina (zdůvodněného) stanoviska.

Celkově navrhuji hodnocení „dobře“.

12. 5. 2017, PhDr. Vojtěch Šimek, Th.D.